

Preparation of Sub-Sector White Papers
FAO Project TCP/SUR/3301 (1)

Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij

Beleidswitboek Agrarische Gezondheid en Voedselveiligheid

Dit

Juni 2011

beleidswitboek is onderdeel van de serie beleidswitboeken van het ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij. De reeks bestaat uit

Tuinbouw

Rijst

Bananen

Visserij & aquacultuur

Agribusiness

Agrarische gezondheid en voedselveiligheid

Landbouwontwikkeling Binnenland

Veeteelt

Inhoudsopgave

	pagina
Samenvatting	
1. Inleiding	8
2. Achtergrond	10
2.1. Productie en export	10
2.2. Huidige programma's en activiteiten	12
2.3. Probleem definitie	15
3. Doel	16
4. SWOT	17
5. Voorstel voor een beleid	24
5.1. Strategische issues	26
5.2. Gebieden voor internationale samenwerking	28
5.3. Acties	30
6. Indicatoren	37
7. Organisatorische en juridische maatregelen	40
8. Financiering	45
9. Conclusies en Aanbevelingen	46

Abstract

Achieving and ensuring food security for the total Surinamese population and ensure the agricultural health and food safety are among the seven policy goals of the strategy in the period 2010-2015, to develop the agricultural sector. In this document, with the aim of public health and ensuring food security and to promote trade in agricultural products, the policy is discussed that needs to be carried out. Through a SWOT analysis, strengths, weaknesses, opportunities and threats of the current food situation is discussed

The strengths are:

- Agricultural health and food safety bill is ready
- VKI is operational
- Laboratory personnel are already trained in the ISO 17025 standard

The weaknesses are:

- Lack of analysis facilities serving animal and plant health
- Lack of specific laws
- Lack of border control

Opportunities:

- GAP already known to the producers
- Upgrading of production to WTO / SPS requirements and international standards

Threats:

- Lack of quarantine facilities for imported animals and plants
- Open borders with neighboring countries
- No residues and microbiological analysis on local and imported animal and plant products

There are some gaps and barriers in order to improve the current situation. To ensure agricultural health and safety of agricultural products, it is of strategic importance to set up a competent authority/institute. This authority/institute, in consultation with the Ministry of LVV, will be able to monitor the quality of agricultural products at the local and export markets and will have to follow a law which has been harmonized with

international laws (mainly the laws applicable in the EU and the U.S.). A proposal for the organization and management of such authority is here briefly cited. For the further expansion of food safety are also laboratory analysis, communication and education, recognition of farms, accreditation of laboratories, animal and plant disease diagnosis and monitoring and institutional strengthening of the inspection service critical success factors. To implement the above mentioned activities, the total estimated cost is SRD 27,970,000 .-, nearly 9 million U.S. dollars. Because of the threats and opportunities mentioned, the total Surinamese population will benefit of the earliest possible start of the planned projects for the establishment of these success factors. The Ministry strives to implement the projects within the period 2010-2013 and to detect the results through measurable performance indicators.

Samenvatting

Het realiseren en waarborgen van de voedselzekerheid voor de totale Surinaamse bevolking en het waarborgen van de agrarische gezondheid en voedselveiligheid behoren tot de zeven beleidsdoelen van de beleidsstrategie voor de periode 2010-2015, ter ontwikkeling van de agrarische sector. In dit document komt het uit te voeren beleid, met het doel de volksgezondheid en de voedselzekerheid te waarborgen en de handel in agrarische producten te bevorderen, algemeen aan de orde.

Middels een SWOT analyse worden de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van de huidige voedselveiligheidssituatie besproken. De sterkten zijn:

- Ontwerpwet agrarische gezondheid en voedselveiligheid is gereed
- VKI is operationeel
- Laboratorium personeel is reeds getraind in de ISO 17025 norm

De zwakten zijn:

- Ontbreken van analyse faciliteiten tbv dier en plantgezondheid
- Ontbreken van specifieke wetten
- Ontbreken van grenscontroleposten

Kansen:

- GAP al bekend bij de producenten
- Upgraden van productiesystemen naar WTO/SPS eisen en internationale standaarden

Bedreigingen:

- Gebrek aan quarantaine faciliteiten voor geïmporteerde dieren en planten
- Open grenzen met de buurlanden
- Geen microbiologische en residuen analyse op lokale en geïmporteerde dierlijke en plantaardige producten

Er zijn enkele gaps en drempels om tot de verbetering van deze huidige situatie te komen.

Om de agrarische gezondheid en de veiligheid van de agrarische producten te garanderen is het van strategisch belang een competent autoriteit/instituut op te zetten. Deze autoriteit/instantie zal, in samenspraak met het Ministerie van LVV, in staat zijn toezicht te houden op de kwaliteit van agrarische producten op de lokale markt en de export en zal moeten functioneren volgens een wetgeving die geharmoniseerd is met de internationaal geldende wetten (voornamelijk de wetten geldende in de EU en de VS). Een voorstel voor de organisatie en management van deze autoriteit wordt hier even summier aangehaald. Voor het verder uitbouwen van de voedselveiligheid zijn ook laboratorium analyses, communicatie en voorlichting, erkenning van agrarische bedrijven, accreditatie van de laboratoria, dier- en plantziekten diagnostiek & monitoring en institutionele versterking van de inspectie dienst kritieke succesfactoren. Voor de uitvoering van de bovengenoemde activiteiten is de totale kosten geraamd op SRD 27,970,000.- bijkans 9 miljoen Amerikaanse dollars.

Vanwege de genoemde bedreigingen en kansen zal de totale Surinaamse bevolking er baat bij hebben dat de geplande projecten voor de tot stand koming van deze succesfactoren, zo spoedig mogelijk van start gaan. Het Ministerie streeft ernaar de projecten binnen de periode 2010 - 2013 uit te voeren en de resultaten middels meetbare prestatie-indicatoren te kunnen waarnemen.

1. Inleiding

Het vrije verkeer van veilig en gezond voedsel is een wezenlijk aspect van de markt. Het levert een aanzienlijke bijdrage aan de gezondheid en het welzijn van consumenten op nationaal en internationaal niveau. Als lidland van internationale instellingen zoals de WTO, FAO, WHO, OIE en de Codex Alimentarius, en als partij bij de diverse verdragen (WTO/SPS, IPPC en OIE) moet Suriname het belang van de voedselveiligheid dienen.

Er worden nationaal initiatieven genomen om te komen tot een aanpassing van bestaande concepten en instrumenten om voedselveiligheid in het uit te voeren beleid van het Ministerie van LVV op te nemen. Dit heeft tot doel de bescherming van de volksgezondheid en het bevorderen van de handel van voedselproducten, voornamelijk agrarische producten.

Bij het ontwikkelen van normen, standaarden, richtlijnen en regelgeving over de wijze waarop het voedselveiligheidsaspect binnen de agrarische sector moet worden aangepakt, zijn enkele uitgangspunten van belang:

Ketenbenadering. De regels hebben betrekking op alle stadia in de agrarische sector, van primaire productie tot consumptie.

Belang van de consument. Een hoge mate van transparantie, openheid en waarborging van de volksgezondheid is noodzakelijk, om het vertrouwen van de consument te waarborgen.

Verantwoordelijkheidsverdeling tussen de overheid en de particuliere sector. Elke producent is primair verantwoordelijk voor zijn product. De Surinaamse overheid stelt hiertoe de nodige randvoorwaarden vast en draagt zorg voor een adequaat controle- en handhavingmechanisme.

Wetenschappelijk belang. Maatregelen moeten gebaseerd zijn op wetenschappelijke bevindingen en internationale normen en standaarden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de nationale procedures en rechtsgang.

Economisch belang. Agrarische productie voor eigen consumptie alsook voor de export, vergroot de economische weerbaarheid van de Surinaamse overheid. Indien de producten niet voldoen aan de door het buitenland gestelde eisen, voor wat betreft voedselveiligheid

en de gezondheid van planten en dieren, verliest Suriname niet alleen zijn marktaandeel en exportinkomsten maar bestaat er ook gevaar voor het verlies van werkgelegenheid.

Een veel voorkomend fenomeen waarmee de overheid te maken heeft, is dat producenten regelmatig voorschriften met betrekking tot het gebruik van bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen overtreden, waardoor er risico's voor de volksgezondheid en export ontstaan, met alle nadelige gevolgen van dien. Om aan de kwaliteitseisen te kunnen voldoen die de internationale handel stelt ten aanzien van de agrarische productie en om de voedselveiligheid te kunnen garanderen is er gekozen voor de instelling van een Agrarisch Gezondheids en Voedselveiligheidsinstituut.

Dit Instituut is een onafhankelijke organisatie die middels inspectie en monitoringsprogramma's controle uitoefent als het aangeboden voedsel, en de productie ervan, veilig is voor de volksgezondheid. Het Instituut zal op grond van de verdere uitbouw van activiteiten onderverdeeld worden in vier hoofdsecties, te weten plant-, dier- en visgezondheid en een geïntegreerd Laboratorium. Het geïntegreerd lab zal, als een van de belangrijke poten van het instituut, onder meer belast zijn met uitvoeren van testen en het dienen als referentielab (accreditatie).

2. ACHTERGROND

2.1 Productie en export

De agrarische sector is van overwegend belang ten aanzien van de bijdrage aan de groei van het nationaal inkomen, de werkgelegenheid, inkomensspreiding, de betalingsbalans, alsmede de investeringsgroei. Het aandeel van de agrarische sector in het Bruto Binnenlands Product(BBP) tegen factorkosten was ongeveer 7,2% in 2010. De ontwikkeling van de fysieke productie vertoonde, zoals blijkt uit de navolgende tabellen, gedurende 2005 - 2009 een stijging in de sectoren landbouw en de vleesproductie en een lichte daling in de vis en garnalenvangst. De belangrijkste landbouwgewassen zijn rijst, bacoven, groenten en fruit. De padi productie steeg van 163,955 ton in 2005 naar 229,370 ton in 2009.

De belangrijkste fruitsoorten zijn bacoven en citrussoorten.. De bacoven productie steeg van 57,830 ton naar 82,267 ton..in 2009

De groenten samenstelling bestaat hoofdzakelijk uit kouseband, boulangier, pompoen, sopropo, tajerblad en peper.

De veeteelt productie bestaat uit rundvee, varkens, geiten en schapen, kippen en overig vee inclusief melk en eieren.

PRODUCTIE	EENH.	2005	2006	2007	2008	2009
LANDBOUWGEWASSEN	ton	279,428	306,054	313,035	330,342	377,283
VEETEELT: Vlees	ton	11.259	10.923	13.911	12.117	13.425
Melk (naar Melk Centrale)	1000 ltr.	5,684	5,847	6,065	5,120	4,935
Eieren	1000 st.	38,539	34,633	42,912	36,190	46,769
VISVANGST	ton	17,395	19,062	20,000	17,179	16,000
GARNALEN (incl. Kweek)	ton	10,504	11,502	9,032	6,299	9,275

Bron: LVV

Productie van landbouwgewassen in ton

Landbouwgewassen	2005	2006	2007	2008	2009
Rijst					
Bacoven	163,955	182,659	179,012	182,877	229,370
Groenten	15,123	17,800	14,368	12,518	12,344
Fruit	5,189	5,574	5,250	3,228	4,841
Overige gewassen	57,830	64,555	71,084	88,724	82,267
Totaal					

Bron: LVV

De agrarische exporten zijn zeer sterk toegenomen en steeg van ca. 152 miljoen in 2005 naar ca. US\$ 220 miljoen in 2009. Deze stijging komt zowel door de prijsontwikkeling alsook de hoeveelheidstijging in de sectoren rijst, bacoven en vis. Vooral de export van rijst en bacoven is gestegen met respectievelijk 45% en 51%.

Exporthoeveelheden (Ton en waarden (X 1000 SRD)) van agrarische producten

OMSCHRIJVING	2005	2006	2007	2008	2009
HOEVEELHEID:					
Rijst	35,877	41,462	52,500	52,641	51,941
Bacoven	38,388	47,005	57,135	65,750	58,132
Groenten en knollen	2,873	2,390	2,783	2,936	2,757
Fruit (excl. Bacoven)	522	297	282	273	160
Bereiding van groenten, vruchten en plantedelen	96	34	169	332	339
Bloementeel	204	256	206	257	145
Vis en visproducten	11,926	13,935	15,307	16,704	20,356
Schaaldieren	5,412	5,620	5,211	4,173	3,332
TOTALE AGARRISCHE EXPORTEN	95,298	110,999	133,593	143,066	137,162
WAARDE:					
Rijst	24,742	32,017	42,853	90,477	58,950
Bacoven	28,664	35,196	46,219	63,447	73,608
Groenten en knollen	3,724	3,587	4,408	4,665	4,193
Fruit (excl. Bacoven)	491	330	305	374	217
Bereiding van groenten, vruchten en plantedelen	390	114	374	549	586
Bloementeel	457	391	859	855	372
Vis en visproducten	25,812	30,820	30,535	32,572	46,651
Schaaldieren	69,603	61,648	64,502	40,612	35,283
TOTALE EXPORTWAARDE	153,883	164,103	190,055	233,551	219,860

Bron: LVV

2.2 Huidige programma's en activiteiten

De overheid heeft in november 2000 de Viskeuringswet (SB 2000 no. 107) aangenomen en gepubliceerd, houdende regels met betrekking tot het produceren, verhandelen, importeren en exporteren van visserijproducten. Hieraan is invulling gegeven door op 5 maart 2007 de Stichting Viskeuringsinstituut (VKI) op te richten. Deze stichting werkt onder supervisie van de raad van Toezicht, benoemd door de Minister van LVV, waarin de stakeholders zijn vertegenwoordigd. De Surinaamse overheid waarborgt de financiële autonomie van het Viskeuringsinstituut middels de heffing van gelden op de uitgevoerde keuringen door het VKI. Deze wordt geregeld bij ministeriele besluiten zoals beschikking no. 1741 van 4 april 2008, waarin de bedragen worden genoemd die verschuldigd zijn voor de viskeuring (keuring bij aanvoer of vóór de eerste verkoop, keuring bij import of export)

Een efficiënte en gestructureerde aanpak biedt ons de ruimte om te blijven participeren op de internationale markt in een concurrerbare positie.

In het kader van het naleven van de aangegane overeenkomsten heeft het ministerie van L.V.V. op 1 september 2003 de Agricultural Health and Food Safety Unit (AHFSU) ingesteld. Binnen het project zijn er prioriteitsgebieden geïdentificeerd en de programma's zijn al geïmplementeerd. Binnen de prioriteitsgebieden van het project zijn er een aantal zaken gerealiseerd m.b.t. capacity building, versterking van de afdeling, boerenregistratie op landelijk niveau voor het opzetten van een Surveillance en Monitoring Systeem voor de gezondheid van dieren en planten, updaten en standaardiseren van de wetgeving en regelgevingen, public awareness campagnes en publicaties.

Aanvullend op de controle en naleving van internationale afspraken en regelgevingen m.b.t. de voedselveiligheid en de verhandeling van agrarische producten bestaat de noodzaak voor het opzetten van een laboratorium waar o.a. residuenanalyses kunnen worden uitgevoerd van bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen die in de agrarische sector gebruikt worden.

Als voorlopers van het voedselveiligheidsaspect heeft het Ministerie van LVV vanaf 2003 een aanvang gemaakt met de volgende zaken:

- Operationaliseren van de Voedselveiligheids afdeling op het ministerie
- GAP registraties bij 425 producenten
- Trace-back systeem exportmarkt opgezet
- Uitbannen van 4 systemische pesticiden
- Updaten van de bestrijdingsmiddelen wet
- Opzetten van nationaal Codex contact point
- Instellen en operationaliseren van het VKI
- Het vaststellen van kwaliteitsnormen m.b.t. visserijproducten
- Het uitvoeren van nodige keuringen en controles ter verzekering van de kwaliteit van visserijproducten middels:
 - Het uitoefenen van controle op de hygiënische situatie aan boord van vissersvaartuigen
 - Het uitoefenen van controle van inrichtingen, aanvoercentra, aanlandingsplaatsen en viskwekerijen
 - Het uitoefenen van controle op het productieproces
 - Het uitoefenen van controle op de persoonlijke hygiëne van personeel bij aanvoercentra en inrichtingen
 - Het uitoefenen van controle op het verpakken, het etiketteren, de opslag en transport van visserijproducten
- Opzetten en implementatie van monitoringssystemen t.b.v. export van visserijproducten:
 - Monitoring van residuen in aquacultuur
 - Monitoring van hygiëne bij visverwerkingsbedrijven
 - Monitoring van zware metalen, histamine en ciguatera in visserijproducten
 - Versheidsanalyses
 - Monitoring microbiologische kwaliteit visserijproducten
 - Monitoring van microbiologische en chemische kwaliteit proceswater

- Registratie van aanvoercentra en viskwekerijen
- Registratie en erkennen van inrichtingen in de visserijsector
- Het verstrekken van keurings- en gezondheidscertificaten voor visserijproducten
- Het opleiden van kwaliteitsmanagers of diens assistenten in de visserijsector
- Landelijke registratie van slagerijen
- Landelijke registratie van vee en veebedrijven
- Het bijscholen van de huidige keurmeesters en het opleiden van nieuwe keurmeesters
- Trainen van laboratorium personeel in ISO 17025
- Verschillende trainingen verzorgd aan veebedrijven
- Het starten van de eerste landelijke dierziekte survey.

Om te garanderen dat internationale afspraken en regelgevingen m.b.t. de voedselveiligheid en de verhandeling van voedselproducten worden nageleefd, zal het uitvoeren van inspecties en controle op alle stadia van de productie van eminent belang zijn ondersteund door diensten van het geïntegreerd laboratorium. In maart 2010 werd het geïntegreerd laboratorium in gebruik genomen. Helaas is het bovengenoemde laboratorium in november hetzelfde jaar door brand vernietigd.

2.3 Probleem definitie

De situatie in Suriname kenmerkt zich over het algemeen (met uitzondering van de visserijsector), door: achteraf controle op veiligheid van voedsel. Pas bij klachten dan wel calamiteiten vond en vindt er controle plaats, om te zien of de voedselproducten voldoen aan normen en standaarden. Dus wanneer het product al de fabriek dan wel de boerderij verlaten heeft, dan pas werden of worden de producten beoordeeld door publieke instanties op hun microbiologische, toxicologische en fysisch-chemische kwaliteiten; eethuisjes (warungs) en restaurants worden pas bij klachten aan een inspectie (hoewel veelal oppervlakkig) onderworpen;

Producenten die beschikken over een kwaliteitscontrole laboratorium testen summier hun producten op het voldoen aan een aantal warenwettelijke eisen; zo testen in Suriname de waterleidingbedrijven, de rijstbedrijven, de oliepalmbedrijven, de melkfabriek, hun producten op een aantal specifieke kwaliteitscriteria. Maar men kan zijn eindproducten niet op pesticide of stookolie residuen testen (residuen in het algemeen en dan het voorbeeld van de padie aanhalen) (padië wordt veelal gedroogd met hete lucht verwarmd door verbranding van zware stookolie) en zo kwam het dat soms een lading rijst in het buitenland afgekeurd werd op basis van stookolieresiduen.

Verse producten van agrarische oorsprong werden en worden veelal niet gecontroleerd op het voldoen aan kwaliteit- en gezondheidscriteria zoals aanwezigheid van pathogene micro-organismen en pesticide residuen en ook niet op residuen van diergeneesmiddelen zoals antibiotica. Niet bij de export en ook niet bij afzet op de lokale markt, wat niet in het belang van de volksgezondheid is. Het kan zeer schadelijke gevolgen hebben voor de volksgezondheid. Vb.: resistentie van ziekteveroorzakers bij de mens tegen bepaalde geneesmiddelen door veelvuldige blootstelling aan residuen van antibiotica.

In het algemeen worden productiefaciliteiten pas bij klachten en calamiteiten aan inspectie en controle onderworpen;

Publieke diensten belast met inspectie en controle gaan veelal ongecoördineerd en op basis van eigen beleid te werk; coherentie en synergie ontbreken dus in deze inspectie - en controle systeem.

3. DOEL

Het doel is het opzetten van een systeem waarbij het accent zal liggen op het voorkómen van de aanwezigheid van onveilig voedsel in de logistieke- en distributieketen, zodat onveilig voedsel de consument niet bereikt, door:

- dwingend voor te schrijven waaraan de productiefaciliteiten moeten voldoen;
- productiewijzen en productiemanagement te verbinden aan goede en eenduidige voorschriften;
- een coherente inspectie om controle op de naleving van wettelijke voorschriften vanuit een centrale instantie te doen plaatsvinden.

4. SWOT

SWOT analyse van Agrarische Gezondheid en Voedselveiligheid

Sterkten

- Ontwerpwet Agrarische Gezondheid en Voedselveiligheid is gereed
- Het ministerie beschikt over de nodige kennis en ervaring m.b.t. agrarische gezondheid en voedselveiligheid
- VKI is reeds operationeel
- Er is wetgeving aanwezig op het gebied van de voedselveiligheid van visserijproducten
- Het VKI is een financieel autonome orgaan van het Ministerie van LVV en beschikt derhalve over eigen budget voor de uitvoering van haar taken zoals beschreven in de Viskeuringswet
- Het VKI beschikt over de nodige kennis en ervaring m.b.t. voedselveiligheid in de visserijsector
- Het VKI wordt gedragen door de gehele visserijsector
- Boerenregistratie heeft plaatsgevonden
- Ervaring met het opzetten van het agrarische gezondheid en voedselveiligheids laboratorium
- Laboratorium personeel is reeds getraind in de ISO 17025 norm
- GAP wordt reeds toegepast door boeren waarvan de productie bestemd is voor de export.
- Trainingen in herkennen van ziekten en plagen, en veilig werken met bestrijdingsmiddelen
- Stimulering van IPM
- Adequate survey en monitoring van ziekten en plagen in landbouwgewassen (fruit vlieg, BSD, mango seed weevil, cotton seed bug, tomaat boorder)
- De eerste nationale dierziekte survey is reeds gestart

- De Veterinaire Dienst van LVV beschikt over een concept rampenbestrijdingsplan in geval van uitbraak van besmettelijke dierziekten in Suriname
- De veterinaire dienst en de afdeling plantenbescherming zijn vertegenwoordigd in de Port Health commissie, hetgeen bevorderend is voor de samenwerking met andere hiertoe relevante instanties. (het onderdirectoraat veeteelt zal binnenkort op de J.A.P. luchthaven de importcontrole op dieren en dierlijke producten uitoefenen)
- Recente institutionele versterking van de veterinaire dienst (upgrading personeel, verbetering van de mobiliteit)
- Continu verbeterende samenwerking met andere ministeries (vb.: het uitbesteden van laboratoriumtesten aan en het uitwisselen van informatie met het Ministerie van Volksgezondheid, de samenwerking met de afdeling Natuurbeheer van het Ministerie van ROGB bij de porthealth en wildlife disease surveillance)

Zwakten

- Inadequate interne communicatie
- Te weinig hoog opgeleid kader
- Hoge werkdruk bij het hoger kader, onder andere door werk voor andere afdelingen, waardoor uitvoering van kerntaken onder druk komt
- Onvoldoende financiële middelen beschikbaar om de gestelde doelen te realiseren
- Ontbreken van analyse faciliteiten (wel een veterinair diagnostisch lab (VDL), maar gebouw niet adequaat, gebrek aan consumables en stagnaties met het overheids betalingssysteem. Maar ontbreekt dus niet compleet)
- Ontbreken van specifieke wetten (ministeriele beschikkingen)
- Beperkte monitoring van ziekten en plagen
- Ontbreken van werkfaciliteiten (grensposten)
- De huidige faciliteiten beperken de uitvoering van de taken van de afdeling plantenbescherming

- De afdeling plantenbescherming beschikt niet over het benodigde kader en apparatuur om alle analyses te verrichten conform de gestelde eisen
- Ondernemerschap niet voldoende ontwikkeld
- Mechanisatie graad weinig ontwikkeld
- Shifting cultivation systeem voldoet niet meer aan de huidige omstandigheden
- De status van heel wat dierziekten, belangrijk voor de export en de volksgezondheid, is onbekend
- Geen dierziektenotificatie naar de relevante internationale organisaties toe
- Ziektemonitoringssysteem voor landbouwhuisdieren en wildlife niet adequaat. Er wordt alleen passieve surveillance uitgevoerd en de definitieve diagnose ontbreekt vaak door niet optimaal functioneren van het VDL
- Huidig tekort en verwachte verdere afname (vergrijzing) van het aantal dierenartsen, Animal Health Assistants en keurmeesters (voedselveiligheidsinspecteurs en diergezondheidsbewakers van ODVee)
- De huidige faciliteiten beperken de uitvoering van de taken van het VKI. De analysefaciliteiten zijn beperkt waardoor bepaalde analyses moeten worden uitbesteed.
- VKI beschikt niet over alle apparatuur om alle analyses te verrichten conform de Viskeuringswet en haar besluiten
- Vanwege de brand zijn bepaalde essentiële trainingen afgelast.

Kansen

- Politieke voorkeur voor voedselveiligheid
- Awareness bij consumenten groeit
- Garantie van exporten naar de EU en andere landen.
- Verdergaande certificeringen vergroten de kansen van stakeholders op de nationale en internationale markten
- Waarborging van de voedselveiligheid
- Toenemende bewustwording van de stakeholders voor wat betreft het veilig produceren van agrarische producten (dier, plant en vis)
- Adequate controle op de naleving van de wettelijke vereisten
- Export mogelijkheden van biologisch geteelde producten
- Afzet verruiming door certificering van bedrijven
- Upgraden van productiesystemen naar WTO/SPS eisen en internationale standaarden
- GAP al bekend, moet verder uitgebouwd worden tot certificering (GlobalGAP)
- Bij verbeterde voedselveiligheid ook stimulering toerisme sector.

Bedreigingen

- Tendens aanwezig om meer gebruik te maken van chemische bestrijding bij voorkomen van ziekten en plagen in de agrarische sector
- Onvoldoende hoogopgeleid kader
- De strenger wordende internationale eisen ten aanzien van voedselveiligheid
- Mogelijke effecten van klimaatverandering
- Gebrek aan kennis bij veehouders over de wachttijden van diergeneesmiddelen en pesticiden
- Verkoop van diergeneesmiddelen en pesticiden niet gereguleerd
- Open grenzen met de buurlanden
- Verval in traditionele verwerkingstechnieken waar begeleiding en monitoring ontbreken (het roken van vis)

- Emergency preparedness plan nooit getest d.m.v. een simulatie-oefening
- Illegale import van dieren, en dierlijke producten en planten en plantaardige producten
- Geen pluimvee-vleeskeuring (slachthuizen) door keurmeesters van LVV (bij wet niet verplicht)
- Gebrek aan quarantaine faciliteiten voor geïmporteerde dieren en planten
- Geen microbiologische en residuen analyses op lokale en geïmporteerde dierlijke en plantaardige producten (bij wet niet verplicht)
- Het voorkomen van locaties waar de leefgebieden van de mens, vee en wildlife elkaar overlappen

Zwakten, gaps en implementatie drempels

Zwakten

- De huidige faciliteiten beperken de uitvoering van de taken van het VKI, de Veterinaire dienst en de afdeling Plantenbescherming. De analysefaciliteiten zijn beperkt waardoor bepaalde analyses moeten worden uitbesteed. gebrek aan consumables en stagnaties t.g.v. het overheid betalingssysteem.
- Huidig tekort en verwachte verdere afname (vergrijzing) van het aantal dierenartsen, Animal Health Assistants en keurmeesters (voedselveiligheidsinspecteurs en diergezondheidsbewakers van ODVee)
- De status van heel wat dierziekten, belangrijk voor de export en de volksgezondheid, is onbekend. Geen dierziektenotificatie naar de relevante internationale organisaties toe
- Ziektemonitoringssysteem voor landbouwhuisdieren en wildlife niet adequaat. Er wordt alleen passieve surveillance uitgevoerd en een definitieve diagnose ontbreekt vaak door het niet optimaal functioneren van het VDL

- VKI, de Veterinaire dienst en de afdeling Plantenbescherming beschikken niet over alle apparatuur om alle analyses te verrichten conform de aanwezige wetten en haar besluiten
- Vanwege de brand zijn bepaalde essentiële trainingen afgelast.
- Vanwege brand kunnen geen residu analyses plaats vinden; de producent weet dat hij niet gecontroleerd kan worden.
- Kwaliteitscontrole van pesticiden kan niet plaatsvinden (80% komt uit China, er kan sprake zijn van vervuiling van deze producten of slechte kwaliteit)
- Het ontbreken van een lab is nadelig voor de garantie voor voedselveiligheid bij de consument
- De huisvesting, transport en bemanning op de grensposten ontbreken om ter plekke aanwezig te zijn en zodoende een adequate inspectie te plegen
- Het op een adequate en verantwoorde manier vernietigen of verbranden van afgekeurde producten (o.a. geïnfecteerd materiaal) om contaminatie en besmettingen te voorkomen.
- Tekort aan gekwalificeerd personeel (voedselveiligheidsinspecteurs en diergezondheidsbewaarders)

Gaps en implementatie drempels:

- Voedselwarenwet: Regelgeving met betrekking tot het veilig produceren van agrarische producten en Residu wet ontbreekt.
- Integratie van de inspectie activiteiten van landbouw, veeteelt en visserij in een centraal functionerend orgaan. Dit is ook nodig voor naleving van pesticiden wetgeving, want nu kan dit alleen door BOG keuringsdienst en politie, en beiden hebben te veel op hun eigen gebied te controleren. Kunnen ons dus niet goed helpen
- Inadequate interne communicatie
- Te weinig hoog opgeleid kader

- Hoge werkdruk bij het hoger kader, onder andere door werk voor andere afdelingen, waardoor uitvoering van kerntaken onder druk komt
- Onvoldoende financiële middelen beschikbaar om doelen te realiseren
- Samenwerking en awareness training vanuit de overheid naar de private sector intensiveren
- voorlichting dient beter aangepakt te worden en samenwerking met het bedrijfsleven. De voorlichting moet efficiënt plaatsvinden
- Opvoeren van awareness t.b.v. agrarische gezondheid en voedselveiligheid en de hiervoor geldende standaarden
- Een betere samenwerking tussen stakeholders en overheid instanties.
- De bedrijven die wel voldoen aan de eisen van voedselveiligheid dienen erkend te worden. Aanpak Na-traject in acht nemen m.n. Controle- en monitoringsactiviteiten van de overheid

5. Voorstel voor een beleid

Het ministerie heeft recentelijk haar beleidsnota 2010 – 2015, beleidsstrategie voor ontwikkeling van de agrarische sector aan de samenleving gepresenteerd. De beleidsstrategie richt zich op de realisatie van de volgende zeven beleidsdoelen:

1. Het realiseren en waarborgen van de voedselzekerheid voor de totale Surinaamse bevolking
2. Het waarborgen van de agrarische gezondheid en voedselveiligheid
3. Het ontwikkelen van een duurzame agrarische sector
4. Het doen ontwikkelen van de agrarische sector tot de voedselproducent en – leverancier voor het Caribisch gebied
5. Het vergroten van de bijdrage van de agrarische sector aan de nationale economie
6. Het scheppen van ruimtelijke voorwaarden voor het duurzaam ontwikkelen van de agrarische sector
7. Het managen van de randvoorwaarden en risico's bij de uitvoering van het agrarisch beleid.

Een van de zeven strategische doelen welke gesteld zijn door het ministerie voor de agrarische sector is dat de agrarische gezondheid en voedselveiligheid worden vergroot door de agrarische sector duurzaam te ontwikkelen, ruimtelijke voorwaarden, randvoorwaarden en risico's te beheersen.

Het waarborgen van gezond en veilig voedsel voor een ieder is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de productieketen, de overheid en de consumenten. Voedselveiligheid is niet alleen voor de Surinaamse consumenten belangrijk maar ook voor het open houden en vergroten van kansen voor de export van agrarische producten. Als het om voedselveiligheid gaat, is het beleid van het ministerie van LVV er op gericht om de hoogste internationale voedselveiligheid standaarden in onze nationale standaarden te integreren.

Het is een integrale strategie van het Ministerie van LVV en is van toepassing op alle subsectoren van landbouw, veeteelt en visserij.

De voedselveiligheidsstrategie van LVV in de komende beleidsperiode is erop gericht om de sterkten die in de vorige beleidsperioden zijn opgebouwd op het vlak van voedselveiligheid als hefboom te gebruiken om de voedselveiligheid nog hoger te krijgen. Het streven is om Suriname tot regionaal leider op het vlak van voedselveiligheid te maken en daarmee de export naar de regio en andere delen van de wereld veilig te stellen.

De realisatie van de strategische doelen voor de ontwikkeling van duurzame agrarische sector (landbouw, veeteelt en visserij), en beheersing van ruimtelijke voorwaarden, randvoorwaarden en risico's leggen een goede basis voor het uitbreiden van voedselveiligheid in de agrarische sector. Voor het verder uitbouwen van voedselveiligheid zal op de sterke punten van de agrarische sector voortgebouwd moeten worden. De kritieke succesfactoren zijn hierbij laboratorium analyses, wetgeving, communicatie en voorlichting, erkenning, accreditatie van laboratoria, dier- en plantziektediagnostiek & monitoring en institutionele versterking van de inspectie dienst.

5.1. Strategische issues

Strategische issues in het belang van voedselveiligheid in de agrarische sector:

- Goedkeuring van de agrarische gezondheid en voedselveiligheidswet
- Instellen en operationaliseren centraal functionerend orgaan (agrarische gezondheid en voedselautoriteit/instituut)
- Residu controle
- Kwaliteitscontrole van pesticiden
- Registratie pesticiden en diergeneesmiddelen (bij binnenkomst)
- Wetgeving voor verkooppunten van chemische middelen bestemd voor de agrarische sector
- Verbetering van de voorlichting c.q. agronomische handelingen (grondbewerking, bemesting, gewasbescherming oogst en na-oogst behandeling),
- Intensievere begeleiding van de agrarische ondernemers via de Agrarische Voorlichters die in de ressorten werken
- Capaciteitsversterking voor het personeel van VKI
- VKI beschikt niet over de nodige faciliteiten voor de uitvoering van haar taken conform de wet (Viskeuringswet S.B. 2000 no.107)
- Aanschaf van de benodigde apparatuur voor de uitvoering van haar taken conform de Viskeuringswet (S.B. 2000 no.107)
- Toenemende awareness over gezondheid en voedselveiligheid in de gehele agrarische sector
- Bouwen en inrichten van een nieuw geïntegreerd laboratorium (dier, plant en vis)
- Het afronden van de dierziektesurvey
- Het uittesten, goedkeuren en oefenen van het voorstel Emergency Preparedness plan t.a.v. dier en plant
- Het opzetten van een actief dierziekte monitorings - systeem

- Het opzetten en bemensen van controle posten (handhaven porthealth)
- Werving van gekwalificeerd personeel en bijscholing van huidig personeel (keurmeester, Animal Health Assistants, dierenartsen, medisch analisten, veeteeltvoorlichters)

5.2. Gebieden voor internationale samenwerking

Via het Nederlandse Project FOSCAP zijn de onderstaande gebieden voor internationale samenwerking voor wat betreft voedselveiligheid geïdentificeerd:

Assistentie verlenen met het harmoniseren van de nationale wetgeving op het gebied van agrarische gezondheid en voedselveiligheid met het doel om de export van humaan voedsel naar Europa mogelijk te kunnen maken.

Assistentie bij het maken van nationaal residuen plan voor groenten en fruit, visserij- en dierlijke producten.

Het is van groot belang voor de bevoegde autoriteit/instituut dat het officiële laboratorium geaccrediteerd is om te kunnen voldoen aan de Europese eisen zoals vermeld in Verordening (EG) No 882/2004. Het laboratorium zal geassisteerd worden met een correct monster doorstroom, verslag legging, instructies, etc. moeten beoordeeld worden.

Assistentie aan voedsel producenten om te voldoen aan de eisen zoals vermeld in Verordening (EG) No 852/2004 en Verordening (EG) No 853/2004. Nadruk zal liggen op het voldoen aan de algemene hygiëne eisen en het implementeren van HACCP in de bedrijven. Hierbij zullen inspecteurs van LVV en MVG betrokken worden.

Buiten het FOSCAP project zijn er ook andere activiteiten die uitgevoerd zullen worden, in samenwerking met internationale organisaties:

De bijscholing van de keurmeesters en het opleiden van nieuwe keurmeesters en Animal Health Assistants

Het verzenden van veterinaire monsters, voor analyse naar referentie laboratoria van de OIE

Het organiseren en uitvoeren van simulatie oefeningen voor Emergency Preparedness, in samenwerking met de FAO

Het doen evalueren van de veterinaire dienst door de OIE. Na deze evaluatie volgen er suggesties voor verbetering (roadmap en economische analyse)

De dienst Plantenbescherming heeft samenwerkingen qua het uitwisselen van informatie en fytosanitaire standaarden en maatregelen met de volgende organisaties: IPPC, USDA, EPPO, CABI, CPPC.

- Plantenbescherming is reeds operationeel, er is een wetgeving die de importen van planten, plantendelen en plantaardige producten reguleert. Thans moet de herziene versie met spoed worden goedgekeurd opdat de export in lijn zal gaan staan met de hedendaagse internationale ontwikkelingen en vereisten
- Plantenbescherming is sinds 1977 lid van de IPPC en is op de hoogte van de hedendaagse internationale ontwikkelingen wat fytosanitaire standaarden betreft.
- Het export certificeringssysteem van de dienst Plantenbescherming verloopt volgens de richtlijnen van de IPPC
- De dienst Plantenbescherming werkt nauw samen met de douane m.b.t. aanvoer van planten, plantendelen en plantaardige producten op de desbetreffende posten.

Thans dienen deze internationale samenwerkingen intensiever te worden aangepakt middels o.a. het continue bijwonen van jaarlijkse commissie besprekingen, internationale seminars, workshops en lezingen en trainingen etc.

5.3. Acties

Activiteiten overzicht naar beleidsdoel

Activiteitenmatrix			
Subdoel	Maatregelen	Indicatoren	Instantie
<ul style="list-style-type: none"> Institutionele versterking 	<ul style="list-style-type: none"> Harmonisatie van de bestaande wetgeving aan wetgeving van exportlanden (EU,VS) Opzetten van de controlerende competente autoriteit Huisvesting tbv de autoriteit Opzetten van grenscontrole posten m.n. luchthaven, zeehavens en de grensposten Het opzetten van een geïntegreerd laboratorium faciliteiten tbv analyseren van de monsters voor officiële controle 	<ul style="list-style-type: none"> De autoriteit/instituut is in staat om toe te zien op de consequente naleving van de wettelijke bepalingen. Goedgekeurde regelgeving m.b.t. het veilig produceren van dierlijke en plantaardige producten en producten van dierlijke en plantaardige origine. Gebouw tbv autoriteit is eind 2012 opgezet Urgente grensposten zijn opgezet en bemand eind 2012 Labfaciliteiten zijn opgezet en equipped. 	<p>LVV/Raad van Ministers/ DNA</p> <p>LVV/OW</p> <p>LVV/OW</p> <p>LVV/OW</p>
<ul style="list-style-type: none"> Capaciteitsversterking 	<ul style="list-style-type: none"> Certificering van lokale verwerkingsbedrijven in HACCP Opleiden van kwaliteitsmanagers in de visserijsector Landelijke dier- en plantenziekte survey Opzet dier- en plantenziekte monitoringssyteem Opleiden van keurmeesters Implementatie van GAP bij agrarische bedrijven Training van labpersoneel Accreditatie van labfaciliteiten Automatisering van certificeringssyteem 	<ul style="list-style-type: none"> 10 lokale bedrijven gecertificeerd 20 kwaliteitsmanagers opgeleid Dier en plantenziekte survey uitgevoerd Monitoringssysteem opgezet en operationeel 40 keurmeester opgeleid Agrarische bedrijven GAP erkend Labpersoneel getraind in ISO 17020 Labfaciliteiten geaccrediteerd Gewaarborgd en gewaarmerkt 	<p>Autoriteit/ LVV</p>

		fyto sanitair certificaat beschikbaar	
<ul style="list-style-type: none"> Stimulering van public awareness 	<ul style="list-style-type: none"> Opleiding van artisanale vissers in voedselveiligheid Opleiding van lokale verwerkers van agrarische producten Consumenten awareness mbt voedselveiligheid tav dier, plant en vis Training in toepassing van ICM technieken Training in verantwoord gebruik van pesticiden 	<ul style="list-style-type: none"> Awareness m.b.t. kwaliteit aanwezig binnen de veesector en binnen de samenleving m.b.t. voedselveiligheid. 	Autoriteit/ LVV
<ul style="list-style-type: none"> Communicatieplan agrarischesector 	<ul style="list-style-type: none"> Opstellen communicatieplan Begeleiden en trainen van stakeholders in communicatie vaardigheden Toetsen naar effectiviteit van het communicatieplan 	<ul style="list-style-type: none"> Goede communicatie binnen de gehele agrarische sector t.b.v. een duurzame voedselveiligheid. Continu overleg met zowel de importeurs en exporteurs van planten, plantendelen als plantaardige producten t.a.v. het naleven van fyto sanitaire standaarden Awareness over verantwoord gebruik van pesticiden 	Autoriteit/ LVV

Wat zal er gedaan worden?

- Harmonisatie van de bestaande wetgeving aan wetgeving van exportlanden (EU,VS) en het opzetten van de controlerende competente autoriteit: Goedkeuring en implementatie van de Agrarische gezondheid en voedselveiligheidswet
- Opzetten van grenscontrole posten m.n. luchthaven, zeehavens en de grensposten

- Het opzetten van een geïntegreerd laboratorium faciliteiten tbv analyseren van de monsters voor officiële controle
- Opzetten van Communicatieplan en uitbreiding van awareness campagners t.b.v. de agrarische sector t.a.v. agrarische gezondheid en voedselveiligheid keten t.a.v.:
 - Artisanale vissers
 - Lokale verwerkers van agrarische producten (dier, plant en vis)
 - Toepassing van IPM technieken
 - Veilig gebruik van pesticiden
 - Landbouwers en veeboeren
 - Veehouders
 - Slachthuizen
 - Slagerijen
 - Importeurs van dierlijke producten
 - Opkopers
 - Exporteurs
 - Consumenten
- Institutionele versterking
- Het finaliseren van het rampenbestrijdingsplan in geval van uitbraak van besmettelijke dier- en plantenziekten in Suriname en het toetsen hiervan middels simulatie-oefeningen
- Het formuleren en implementeren van plannen voor actieve surveillance van de diergezondheid bij landbouwhuisdieren en wildlife en planten
- Het finaliseren van de nationale dier- en plantenziekte survey
- Uitbreiden van GAP en trainingen verzorgen aan voorlichter en boeren
- Registraties en erkenning van landbouwers, veehouders en agrarische verwerkers

Hoe zal het gedaan worden?

De Republiek Suriname heeft nog geen wetgeving die de toelaatbare hoeveelheden residuen van bestrijdingsmiddelen regelt in levensmiddelen. Wel vinden er fyto-sanitaire keuringen plaats en volgt men internationale lijsten voor toelating van bestrijdingsmiddelen in het land. Echter moet registratie van pesticiden verder geprofessionaliseerd worden. Via de CGPC worden hierover gesprekken gevoerd om dit regionaal op uniforme wijze te doen.

Zo heeft men in 2007 komkommeraanplant vernietigd vanwege het verkeerd gebruik van het middel Furadan. De preventieve actie werd opgezet door het Ministerie van LVV in samenwerking met Bureau Openbare Gezondheidszorg (BOG) van het Ministerie van Volksgezondheid en de Politie. Ofschoon dergelijke preventieve acties aangeven dat beide ministeries betrokken zijn bij de zorg omtrent het overvloedige gebruik van bestrijdingsmiddelen werkt men niet op basis van vooraf gemaakte monitoringsplannen gebaseerd op risicoanalyses. Uiteraard zijn de inspecteurs ten velde goed op de hoogte van de dagelijkse praktijken in de landbouwsector, maar zoals reeds eerder is genoemd gaat er meer preventieve werking uit van het uitvoeren van controles gebaseerd op vooraf opgestelde plannen. Een boer die weet dat er controle is zal voorzichtiger te werk gaan en de competente autoriteit kan natuurlijk ook veel bereiken met een gerichte voorlichting aan de plaatselijke boeren.

Voor het realiseren van het project ideeën voor wat betreft de voedselveiligheid in de agrarische sector in de periode 2011 - 2012 wordt de volgende werkwijze voorgesteld:

- Instellen van een werkgroep die belast wordt met de activiteiten die zullen leiden tot de goedkeuring van de agrarische gezondheid en voedselveiligheidswet en autoriteit/instituut welke zal toezien op de naleving van de wettelijke eisen.
- Instellen van een werkgroep die belast wordt met het opstellen en uitvoeren van een communicatie plan t.b.v. de agrarische sector.
- Organiseren van trainingen en workshops door het Ministerie van LVV ter stimulering van de awareness in over de gehele keten van agrarische gezondheid

en voedselveiligheid in de agrarische sector (vanaf vangst/inzaai tot consumptie)

- Capacity building middels participatie aan trainingen, workshops en studietours.

Waar zal het gedaan worden?

De activiteiten i.h.k.v. agrarische gezondheid en voedselveiligheid zullen landelijk worden uitgevoerd.

De analyses zullen in het geaccrediteerde en gecertificeerd geïntegreerd laboratorium van het op te zetten autoriteit/instituut worden uitgevoerd.

Voor de opzet van het geïntegreerd laboratorium ten behoeve van agrarische gezondheid en voedselveiligheid dient voldaan te worden aan de technische voorzieningen:

- Laboratoriumfaciliteiten voor beproeving en/of kalibratie inclusief maar niet beperkt tot energiebronnen, verlichting en omgevingsomstandigheden, moeten een correcte uitvoering van beproevingen en/of kalibraties mogelijk maken. Het laboratorium moet bewerkstelligen dat de omgevingsomstandigheden de resultaten niet ongeldig maken of de vereiste kwaliteit van de metingen nadelig beïnvloeden.
- Het laboratorium moet de omgevingsomstandigheden bewaken, beheersen en registreren zoals vereist door relevante specificaties, methoden en procedures of waar deze van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van de resultaten. Gepaste aandacht moet worden besteed aan bijvoorbeeld biologische steriliteit, stof, elektromagnetische storing, straling, luchtvochtigheid, netspanning, temperatuur, en geluids- en trillingsniveaus al naar gelang de desbetreffende technische activiteiten.
- Een doeltreffende afscheiding moet zijn aangebracht tussen aangrenzende gebieden waarin onderling onverenigbare activiteiten worden uitgevoerd. Maatregelen moeten worden genomen om kruisbesmetting te voorkomen.

- Toegang tot en gebruik van gebieden die de kwaliteit van de beproevingen en/of kalibraties beïnvloeden moeten worden beheerst. Het laboratorium moet vaststellen welke mate van beheersing moet worden toegepast, afhankelijk van haar specifiek omstandigheden.

De bestaande wetgeving m.b.t. voedselveiligheid van agrarische producten moeten worden herzien, indien nodig worden herformuleert en daarna worden geharmoniseerd met de huidige geldende internationale wetgeving.

Wanneer zal het gedaan worden?

Met de bovengenoemde activiteiten moet nu een aanvang gemaakt worden willen wij de exporten van onze agrarische producten garanderen.

De uitvoering van bovengenoemde activiteiten zal geschieden in de periode 2011 -2013.

Wie gaat het doen?

Voor de uitvoering van de activiteiten kunnen door de Minister van LVV de volgende groepen personen worden aangetrokken namelijk:

- Deskundigen van LVV
- Externe deskundigen

Wie zal er voordeel bij hebben en wie niet?

Voor de totale Surinaamse bevolking zal veilig voedsel gegarandeerd worden doordat de opgezette instantie in samenspraak met het Ministerie LVV in staat zal zijn toezicht te houden op de kwaliteit van agrarische producten op de lokale markt en de export. Deze bevoegde instantie bewaakt en garandeert de voedselveiligheid van agrarische producten in Suriname.

De kwaliteit van primaire productie (ruw materiaal) zal worden gewaarborgd door goede handling en opslag, m.n. bij de visvangst aan boord en bij het lossen.

Agrarische producten (plant, dier en vis) voor de lokale markt zal voldoen aan de wettelijk gestelde eisen en standaarden. Hierdoor heeft de Surinaamse consument verzekerd van veilige agrarische producten voor consumptie.

Er zal een goede interne en externe communicatie zijn binnen de gehele agrarische sector i.h.k.v. duurzame voedselveiligheid.

6. Indicatoren

- De autoriteit/instituut is in staat om toe te zien op de consequente naleving van de wettelijke bepalingen.
- Goede communicatie binnen de gehele agrarische sector t.b.v. een duurzame voedselveiligheid.
- Awareness m.b.t. kwaliteit aanwezig binnen de agrarische sector en binnen de samenleving m.b.t. voedselveiligheid.
- Goedgekeurde regelgeving m.b.t. het veilig produceren van dierlijke en plantaardige producten en producten van dierlijke en plantaardige origine.
- Awareness m.b.t. kwaliteit aanwezig binnen de veesector en binnen de samenleving m.b.t. voedselveiligheid.
- Het exportcertificering systeem stelt de autoriteit/instituut in staat een gewaarmerkt en gewaarborgd fyto-sanitair certificaat te overleggen met in acht-neming van de internationale importregelgevingen van de importlanden
- Continue overleg met zowel de importeurs en exporteurs van planten, plantendelen als plantaardige producten t.a.v. het naleven van fyto-sanitaire standaarden
- Awareness over verantwoord gebruik van pesticiden

Meetbare prestatie-indicatoren (KPI's)

Algemeen

- Agrarische gezondheid en voedselveiligheidswet goedgekeurd door de DNA in oktober 2011
- Agrarische gezondheid en voedselveiligheids autoriteit/instituut is geïnstalleerd door Minister LVV in november 2011

Visserijsector

- 10 lokale verwerkingsbedrijven zijn HACCP gecertificeerd in december 2012
- 20 Kwaliteitsmanagers in de visserijsector zijn opgeleid in december 2012

- 7 VKI inspecteurs hebben stage gelopen bij VWA in 2012 in het kader van bijscholing
- VKI-Laboratorium is succesvol geaccrediteerd in 2012
- De kwaliteitsmanagers van 14 erkende visverwerkingsbedrijven zijn succesvol bijgeschoold in voedselveiligheid
- 60 artisanale vissers zijn succesvol opgeleid in de voedselveiligheid
- 40 lokale visverwerkers zijn succesvol opgeleid in de voedselveiligheid
- Uit een gehouden enquête in december 2012 blijkt dat 60 % van de samenleving zich bewust is van de gevaren die gerelateerd zijn aan de consumptie van vis en is in staat om vis van goede kwaliteit te kopen

Veeteeltsector:

- 20 Keurmeesters zijn bijgeschoold in december 2011
- In 2013 werkt het VDL volgens de eisen vastgesteld in de ISO 17025 norm en volgens de richtlijnen van de OIE
- In 2013 is de Suriname's eerste landelijke dierziekte survey afgerond. De status van Suriname m.b.t. tot dierziekten, belangrijk voor de export en de volksgezondheid, is bekend en transparant voor andere landen
- Continue actieve dierziekte monitoring met rapportage aan relevante nationale en internationale instanties
- Suriname beschikt over een goedgekeurd emergency preparedness plan. Er worden periodiek drills uitgevoerd.
- De veterinaire dienst beschikt over 20 keurmeesters
- De veterinaire dienst is 1 x 24 uur aanwezig op de J.A.P. luchthaven voor het uitvoeren van haar controles.
- De boeren zijn geregistreerd en erkend

Tuinbouwsector:

- Herziene wet plantenbescherming goedgekeurd door de DNA in 2012

- Grensposten geactiveerd eind 2011
- 8 keurmeesters opgeleid voor de grensposten
- Plant diagnose lab succesvol geaccrediteerd in 2012
- Incinerator en agriculture scan geïnstalleerd op de dependances en de grensposten in 2013
- Installatie netwerksysteem om standaarden en richtlijnen uit te wisselen naar de private sector in 2012
- Op alle verkoop locaties is PPE verkrijgbaar
- Residu analyse wordt uitgevoerd, 75 % van alle lokaal op de markt verschijnende producten wordt gekeurd, 15% van alle export.
- 10 % van alle pesticiden wordt op kwaliteit gekeurd.
- In de kustregio van Suriname voldoen alle landbouwbedrijven GAP richtlijnen in december 2012
- In ieder ressort zijn 2 voorlichters aangesteld als GAP-specialist. Zij houden zich alleen bezig met begeleiding van GAP en zijn succesvol bijgeschoold in agrarische gezondheid en voedselveiligheid
- Uit een gehouden enquête in december 2012 blijkt dat 60 % van de samenleving zich bewust is van de gevaren die gerelateerd zijn aan de consumptie van agrarische producten en is in staat om agrarische producten van goede kwaliteit te kopen
- De boeren zijn geregistreerd en erkend

Monitoring en rapportage

Het ministerie van LVV zal personen, werkgroepen of instanties belasten met de monitoring en rapportage van de uit te voeren activiteiten.

7. Organisatorische en Juridische maatregelen

De Raad bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste negen door de Minister te benoemen leden, na goedkeuring door de Raad van Ministers.

De leden worden benoemd voor een periode van drie jaren en zijn na het verstrijken van deze periode terstond eenmalig her- benoembaar. De door de Minister benoemde leden vertegenwoordigen de volgende instanties met dien verstande dat de vertegenwoordiger van het Ministerie belast met de zorg voor landbouw, veeteelt en visserij aangelegenheden ambtshalve de voorzitter is:

Het ministerie belast met de zorg voor handel en industriële aangelegenheden;

- b. Het ministerie belast met de zorg voor milieu aangelegenheden;
- c. Het ministerie belast met de zorg voor transport, communicatie en toeristische aangelegenheden;
- d. Het ministerie belast met de zorg voor volksgezondheid;
- e. Het ministerie belast met de zorg voor defensie aangelegenheden;
- f. Een vertegenwoordiger uit de landbouw sector;
- g. Een vertegenwoordiger uit de visserij sector;
- h. Een vertegenwoordiger uit de veeteelt sector.

De Raad is belast met het toezicht op het bestuur en het beheer van het Instituut; zij is te allen tijde bevoegd inzage te hebben in alle boeken en bescheiden van het Instituut.

Het Instituut wordt bestuurd door een directeur bijgestaan door een of meer onderdirecteuren, die samen de directie vormen.

De algemeen directeur van het Instituut heeft de bevoegdheid functionarissen aan te stellen of te benoemen tot inspecteurs die belast zijn met de feitelijke uitvoering van de taken van het Instituut. Daarbij worden zij geassisteerd door hulpkeurmeesters van de verschillende secties.

Een veel voorkomend fenomeen waarmee de overheid te maken heeft, is dat producenten regelmatig voorschriften met betrekking tot het gebruik van bestrijdingsmiddelen overtreden, waardoor er risico's voor de volksgezondheid en export ontstaan, met alle nadelige gevolgen van dien. Dit is het geval omdat het huidige systeem niet voldoet aan het toezicht en handhavingmechanisme, vanwege het gebrek aan controle en onderzoek (bewijslast op grond van wetenschappelijk onderzoek). De boetes en keuringstarieven die thans gelden zijn niet markt conform. Er is een tekort aan gekwalificeerd personeel om het werk naar behoren te doen en daar in de plaats ook de juiste salariëring voor te ontvangen. Ingeval er sprake is van rechterlijke procedures dan wordt het een civiele zaak dat heel lang op zich laat wachten, omdat deze niet altijd de prioriteit geniet bij het OM. Hierdoor wordt de effectiviteit van de rechtshandhaving geschaad als de rechterlijke beslissingen niet efficiënt en versneld plaatsvinden. De kosten zijn voor beide partijen veel hoger dan het voordeel dat men eruit haalt. Het eigenbelang speelt een belangrijke rol, waardoor de meeste boeren zich ook niet houden aan de wettelijke regelingen. Er is thans sprake van een gedogen handelen vanuit de zijde van de overheid, waarbij het Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij op de hoogte is van een overtreding, en in beginsel ook kan optreden, maar dat niet doet. Het optreden vindt plaats door meer voorlichting te geven aan de boeren. Wat ook niet het gewenste resultaat oplevert. Zonder een effectieve en geloofwaardige handhaving is er geen garandering op de naleving.

Ter waarborging van de volksgezondheid in Suriname en het voldoen aan de kwaliteitseisen die de internationale handel t.a.v. de agrarische productie nu en in de toekomst stelt is, gekozen voor de instelling van een Agrarische Gezondheids- en Voedselveiligheidsinstituut. Dit Instituut is een onafhankelijke dienst die d.m.v. inspectie, controle en handhaving nagaat of het aangeboden voedsel en de productie ervan veilig is voor de volksgezondheid. Om zo efficiënt en effectief mogelijk te kunnen functioneren, aangezien het gaat om het voedselveiligheidsaspect dat van belang is op nationaal als internationaal niveau, is, gekozen voor de rechtspersoon *sui generis*; een rechtspersoon

waarbij de wet aan een bepaald lichaam rechtspersoonlijkheid verleent en daarbij regels geeft die zijn aangepast aan de eigen aard van de dienst.

Met de instelling van het Instituut, als belangrijkste instrument van de overheid, dat belast is met de uitvoering van het voedselveiligheidsaspect in de agrarische productieketen kan door middel van toezicht, handhaving en monitoring, de aan hem opgedragen taken op effectieve en efficiënte wijze worden uitgevoerd.

Het Instituut zal nauw samen werken met bevoegde instanties. Door samenwerking en passende informatie uitwisseling wordt een transparante basis gecreëerd, wat van belang is voor de betrouwbaarheid. Het doel is dat het vrijwillig naleven van rechtsregels wordt gestimuleerd d.m.v. overleg, het geven van richtlijnen, hanteren van procedures, voorlichting etc., maar dat het toepassen van effectieve sancties niet over het hoofd gezien kan worden voor het geval men deze toch niet naleeft. Om het Instituut doeltreffend te doen functioneren dient zij over die middelen te beschikken om al haar taken te verrichten die nodig zijn om haar functie te vervullen binnen de grenzen van de wet.

De directeur van het Instituut heeft de bevoegdheid functionarissen aan te stellen of te benoemen tot inspecteurs die belast zijn met de feitelijke uitvoering van de taken van het Instituut. Deze inspecteurs (toezichthouders) zullen zich naast de opsporing van overtredingen ook bezig houden met de toezicht op de naleving en het uitvoeringstoezicht, waarbij wordt gecontroleerd of de rechtsregels worden nageleefd die door het Instituut worden uitgevoerd en gehandhaafd. Het is noodzakelijk om naast de algemene opsporingsambtenaren ook andere personen (bijzondere opsporingsambtenaren) aan te wijzen die met de opsporing van strafbare feiten belast worden. Dit is het geval uit het oogpunt van de benodigde specifieke vakkennis van een bepaalde materie dat gewenst wordt.

Deze toezichthoudende functionarissen zullen opgeleid en benoemd worden tot Buitengewoon Agent van Politie (BAVPer). Waarbij er wel duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de bevoegdheid tot opsporing en tot het houden van toezicht. De taken en bevoegdheden van de inspecteurs/toezichthouders zijn wettelijk vastgelegd om

misverstanden te vóorkomen bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden. Dit is van belang voor de rechtszekerheid en objectiviteit van deze categorie van bijzondere opsporingsambtenaren. Daarnaast vloeit o.g.v. het legaliteitsbeginsel voort dat bestuurlijke sancties een wettelijke grondslag dienen te hebben voordat daar gebruik van gemaakt kan worden.

Verder zullen de toezichthouders van het Instituut ook samen werken met andere instanties z.a. het OM, Defensie, NCCR, Volksgezondheid en inspectie diensten bv. Nimos, MAS, BOG en de Douane. Dit is noodzakelijk om de aan hen opgedragen taken zo goed als mogelijk uit te voeren.

Het toepassen van strafrechtelijke sancties alleen is echter niet voldoende om de handhaving van het bestuursrecht te verzekeren. De strafrechtelijke sancties zijn in principe slechts gericht op de bestraffing van de overtreder, terwijl bij de bestuurlijke sanctie het bestuursorgaan, in dit geval het Instituut, instrumenten krijgt om naleving van de wettelijke regelingen te bewerkstelligen. De bestuurlijke sancties die het Instituut tot zijn beschikking heeft zijn m.n. sancties met een herstelkarakter z.a. bestuursdwang, dwangsom en bestraffende sancties z.a. bestuurlijke boete, waarbij een onvoorwaardelijke verplichting tot betaling van een geldsom wordt overgelegd. Bij het toepassen van bestuursdwang en dwangsom staat gedurende zes weken na betekening verzet tegen het dwangbevel open door de dagvaarding van het ministerie voor de bevoegde rechter. Er zal gebruik gemaakt worden van het systeem van buitengerechtelijke afdoening van boetes (vaste boetes) welke betaald dienen te worden in plaats van voor de rechter te verschijnen, precies zoals verkeersboetes worden afgedaan. Het is te voorzien dat de buitengerechtelijke afdoening vaker gebruikt zal worden in het geval van arriverende reizigers, die niet hebben aangegeven dat ze planten, plantaardige producten of andere gereguleerde goederen bij zich hebben. Het voordeel van een stelsel voor vaste boetes is dat overtreders onderworpen zijn aan afdwingbare en directe bestraffing zonder voor een rechter te verschijnen. Daartegenover kan de overtreder tegen zo'n besluit, indien hij het onterecht vindt, bezwaar aantekenen bij het Instituut en vervolgens in beroep gaan bij de

rechter. Deze optie of mogelijkheid is van belang omdat de burger zoveel als mogelijk in zijn recht dient te worden beschermd. De onafhankelijke rechter zal dan kunnen controleren of het bestuurlijk handelen rechtmatig is.

8. Financiering

Investerings

No.	Project	Projectactiviteit	Begroting (SRD)
1	Communicatie plan agrarisce sector	Opstellen communicatie plan	SRD 100.000,-
		Diverse stakeholders scholen en begeleiden in communicatie vaardigheden	SRD 450.000,-
		(Enquête) onderzoek naar effectiviteit van het communicatie plan	SRD 100.000,-
2	Stimulering awareness public	Opleiding artisanale vissers in voedselveiligheid	SRD 350.000,-
		Opleiding lokale verwerkers van agrarische producten in voedselveiligheid	SRD 900.000,-
		Consumenten awareness mbt voedselveiligheid t.a.v. dier, plant en vis	SRD 900.000,-
		(Enquête) onderzoek naar effectiviteit van awareness programma mbt voedselveiligheid visserijsector	SRD 50.000,-
		Training in toepassing van IPM technieken	SRD 500.000,-
		Training in verantwoord gebruik van pesticiden	SRD 750.000,-
		Training t.b.v. lab personeel	SRD 200.000,-
3	Capaciteitsversterking	Certificeren 10 lokale verwerkingsbedrijven in HACCP	SRD 250.000,-
		Opleiden 20 Kwaliteitsmanagers in de visserijsector	SRD 125.000,-
		Opleiden 7 VKI inspecteurs middels stage VWA	SRD 95.000,-
		Landelijke dierziekte survey	SRD 3.000.000,-
		Landelijke plantenziekten survey	SRD 3.000.000,-
		Opzet dier- en plantenziekte monitoring systeem	SRD 1.000.000,-
		Opleiden van 40 keurmeester	SRD 250.000,-
		GAP implementatie landbouwbedrijven	SRD 1.500.000,-
		Accreditatie geïntegreerd Lab	SRD 550.000,-
		Labtrainingen (HPLC / AAS / GCMS / LCMS)	SRD 950.000,-
		Bijscholing kwaliteitsmanagers in de visserijsector	SRD 250.000,-
		Automatisering certificering procedure	SRD 200.000,-
4	Institutionele versterking	Huisvesting Geïntegreerd lab	SRD 1.900.000,-
		Huisvesting autoriteit/instituut	SRD 6.000.000,-
		Aanschaf apparatuur VKI LAB	SRD 1.000.000,-
		Aanschaf apparatuur VET Lab	SRD 3.000.000,-
		Aanschaf apparatuur plantdiagnostisch lab	SRD 2.500.000,-
		Opzet grensposten en equipment	SRD 4.000.000,-
Totaal			SRD27.970.000,-

9. Conclusies en aanbevelingen

- Het mobiliseren van de politieke wil om wetgeving, programma's, projecten en aanbevelingen gericht op agrarische gezondheid en voedselveiligheid te implementeren
- Gegeven het karakter van haar taken en van de verantwoordelijkheden die op het autoriteit/instituut zal rusten, is het gewenst dat zij coherent, doelmatig en efficiënt moet kunnen optreden. Zulks vereist dat zij als organisatie zelfstandig beslissingen moet kunnen nemen, en met autoriteit, de nodige alertheid en voortvarendheid moet kunnen optreden naar consumenten, producenten en het buitenland toe. Zij waakt immers over de gezondheid van mensen, planten en dieren. Zulks impliceert organisatorische en institutionele zelfstandigheid van het autoriteit/instituut.
- Het professionaliseren van kader en personeel van het autoriteit/ instituut. Als kennisinstituut bij uitstek moet het autoriteit/ instituut beschikken over relevante deskundigheid van niveau.
- Ruimtelijke, logistieke en communicatie faciliteiten die passen bij de taken van het autoriteit/ instituut.
- Adequate voorziening met financiële middelen aangezien het autoriteit/ instituut geen profijtorganisatie is en dus niet in een situatie mag terechtkomen dat geldgebrek haar werkzaamheden gaat belemmeren.
- De beschikking, hetzij direct dan wel indirect, over een microbiologisch-, fysisch-chemisch analytisch laboratorium.
- Erkenning van tuinbouw- en veebedrijven
- De overheid dient ervoor zorg te dragen dat agrarische bedrijven aan de randvoorwaarden voldoen om gecertificeerd te kunnen worden.
- Het opzetten en operationaliseren van quarantaine diensten in de grensdistricten en de havens

- Zorgen voor de permanente aanwezigheid van quarantaine medewerkers (inspecteurs) op de havens en de grensposten
- Versterking van de communicatie verbindingen tussen actoren op havens en grensposten en de quarantaine diensten van het autoriteit/instituut